

KONINKLIJKE
ZANGVERENIGING

BREDA'S
MANNENKOOR

**Concertreis Barcelona
2010**

Concertreis naar Catalonië & Barcelona

Koninklijke Zangvereniging Breda's Mannenkoor

17 t/m 25 september 2010

Inhoudsopgave	pagina
1. Algemene gegevens.....	2
2. Inleiding.....	3
3. Geschiedenis Catalonië.....	4
4. Geschiedenis Barcelona.....	6
5. Taal en Catalaanse woordenlijst.....	8
6. Cultuur en Architectuur.....	10
7. Concertlocaties.....	12
• Catedral de Santa Eulàlia (Catedral de Barcelona)	
• Església de la Mercè	
• Església de Santa Maria del Pí.	
• Basílica Montserrat	
• Parc Güell / 100 Zuilen Zaal	
• Capella "El Far" omgeving Girona	
• Breda in Catalonië	
8. Bezienswaardigheden	17
• Barcelona: La Rambla, Sagrada Família, Barri Gòtic, Casa Mila, Montjuïc.	
• Girona	
9. Typerend voor Catalonië:	21
Calcots en botifarra, Castells, Catalaanse ezel, Sant Jordi, sardana, de senyera, El Barça, het stierengevecht, Muntanyes del Canigo, geldzaken, handige adressen en telefoonnummers en aantallen inwoners.	
10. Dagprogramma.....	26
11. Concerten en repertoire	28
12. Fotowedstrijd.....	32

1. Algemene gegevens

Reisleider:	Hans Talboom
Busleider 1:	Frans van der Wulp
Busleider 2:	Ad Harmsen
Koorleider:	Ad Wirken
Contactpersoon en tolk in Catalonië:	Majelle Verlegh
Contactpersoon Thuisfront:	Arjan Melisse, tel: 076 - 597 28 33
Videocamera:	Ton Hermans
EHBO:	De buschauffeur
Dirigent:	Hans de Wit
Pianist:	Joep Moonen
Organisatie:	Reiscommissie Breda's Mannenkoor <ul style="list-style-type: none">• Hans Talboom• Ad Harmsen• Ad Wirken• Frans van der Wulp• Ton Hermans• Chris Knook (ad interim)
Website:	www.bredaasmannenkoor.nl

Tekstbronnen:

Boek:	"Barcelona, amor meu, Barcelona mijn lief" van NOS correspondent Robbert Boschart
Trotter reisgids:	"Catalonië en Barcelona"
Reisgids:	"100% Catalonië & Barcelona"
Reisgids:	"ANWB - Spanje oost en zuid"
Michelin:	"De groene gids Catalonië en Barcelona"
Reisgids:	"National Geographic - Spanje"

Colofon

Tekst	: Chris Knook
Vormgeving	: Jasper Dijkstra
Uitgave	: Koninklijke Zangvereniging Breda's Mannenkoor

2. Inleiding

Deze reisgids is voor u gemaakt als aandenken aan de "concertreis van Breda's Mannenkoor naar Barcelona". Het is tevens een programmawijzer en naslagwerkje. Bij het lezen van deze gids zult u ontdekken dat we niet naar Spanje gaan maar naar CATALONIË, met als hoofddoel BARCELONA.

Catalanen zijn erg nationalistisch en strijden al honderden jaren voor hun onafhankelijkheid maar de centrale regering in Madrid geeft niet toe. Catalanen voelen zich geen Spanjaard ze zijn in de eerste plaats Catalaan. Als Spanje wereldkampioen voetbal wordt, is het feest in Madrid maar niet in Barcelona.

Het taalgebied van het Catalaans omvat niet alleen Catalonië, maar ook het zuiden van Frankrijk en zelfs in Spanje tot aan Valencia toe. Maar ook op Mallorca en Sicilië kan je met deze taal terecht.

In deze gids tref je een kort overzicht van de geschiedenis van Catalonië en Barcelona aan. Verder het dagprogramma, een overzicht van de concertlocaties en een beschrijving van de belangrijkste bezienswaardigheden.

Ook is er een hoofdstuk met Catalaanse taaltips en over wetenswaardigheden die typerend zijn voor Catalonië.

Er is geen informatie opgenomen over de hotels waarin wij verblijven. De gegevens daarvan ontbraken op het moment van schrijven.

Ik wens u een goede reis en een plezierig verblijf met mooie concerten.

Chris Knook.

Breda – Barcelona (via Lyon) 1460km.

Reistijd ca. 14 uur

3. Geschiedenis Catalonië

Het tweetalige Catalonië is de welvarendste deelstaat van Spanje. De bekendste stad is de metropool Barcelona met de gotische wijk, schitterende bouwwerken van Gaudí, zoals de Sagrada Familia, en interessante musea als dat van Miro op de Montjuïc. Maar ook het Romeinse Tarragona, het sfeervolle Girona, Figueres met het museum van Dalí en de kloosters van Montserrat, Poblet of Santa Creus zijn trekpleisters voor toeristen uit alle windstreken. Natuurliefhebbers kunnen hun hart ophalen in het vulkaangebied Garrotxa of het Parc Nacional d'Aigües Tortes - beide in de Pyreneeën- of in de Monts de Catalunya. Wie voor zee en zon komt, zoekt een plek aan de zonovergoten Costa Brava of Costa Daurada.

Catalonië

Onafhankelijk

Een deel van de Catalanen ziet Catalonië liefst onafhankelijk. Volgens het "Autonomiestatuut van Catalonië 2006" wordt het niet alleen als een van de 17 autonome regio's van Spanje beschouwd, maar ook als een nationaliteit. Het is echter geen apart land. Het is onderdeel van Spanje, ook al wordt het in de Spaanse Constitutie omschreven als een natie. De Spaanse regering heeft hier echter aan toegevoegd dat deze omschrijving puur taalkundig is en politiek of juridisch van geen enkele waarde, aangezien de Spaanse Grondwet slechts één natie erkent, het Koninkrijk

Spanje.

In Catalonië zijn er drie officiële talen: het Catalaans, het Spaans en het Aranees. In de hoofdstad Barcelona wordt er Spaans en Catalaans gesproken, maar op het platteland komt het voor dat de bevolking geen Spaans spreekt. Het Aranees wordt gesproken in het noord-westen van Catalonië. (Zie voor taal verder in hoofdstuk 4)

Geschiedenis

Tussen 260 en 270 n.Chr. kwamen de Alemannen en Franken om de Romeinse legioenen in het noorden van Spanje te verjagen. Barcelona en Tarragona werden verwoest. In 715 veroverden de moslims Barcelona.

Ze herdoopten de stad tot Barjalonah. In 801 greep de Frankische koning Lodewijk de Vrome de macht in de stad. Barcelona werd een grensstad in de Spaanse Mark, een bufferzone ten zuiden van de Pyreneeën die de streek moest beschermen tegen eventuele invasies.

De autonomie van Catalonië

Het begint bij Guifré el Pilos ofwel Guifré de Harige. Die naam dankte hij aan zijn bijzonder behaarde lichaam. Deze in 865 geboren, rondzwervende soldaat veroverde samen met zijn broers enkele naburige Catalaanse bastions, waaronder Barcelona. In 988 besloot Borell II, graaf van Barcelona, dat het tijd werd om te breken met het regime van vazallen dat hem verbond met de koning der Franken. Dat was de eerste uiting van de fameuze Catalaanse drang naar autonomie!

Zijn graafschap bestuurde zichzelf en haalde de banden met de omringende graafschappen aan. In 1229 werd Mallorca geannexeerd, en Valencia in 1238. Daardoor komt het dat er Catalaans wordt gesproken op de Balearen en in Valencia.

Verval

Circa halverwege de 15^e eeuw begon het verval van Catalonië. In 1469 trouwde Isabella van Castilië met Ferdinand van Aragon, waardoor de twee welvarendste koninkrijken van Spanje, Castilië en de Catalaanse Aragonese Confederatie, samsmolten. Tot aan het begin van de

18de eeuw had Catalonië een eigen munt, taal en belastingstelsel.

In 1640 brak de Revolta dels Segadors (Maaiersopstand) uit, een eerste episode in een oorlog tegen de Spaanse koning die twaalf jaar zou duren en zou eindigen toen Catalonië uitgeput de wapens moest neerleggen. De Generalitat werd afgeschaft en er werd een enorm fort opgetrokken, de Citadella, om de stad in het oog te houden. De Catalaanse taal werd verboden in de administratie, de rechtspraak en het onderwijs. Het Castillaans (Spaans) werd de officiële taal. Catalonië moest zich tegen wil en dank schikken naar de wensen van de Spaanse monarchie.

Wapen en vlag van Catalonië

Burgeroorlog (1936-1939)

In 1931 riepen de linkse Catalaanse nationalistenvan (ERC) de Catalaanse Republiek uit. De ERC werd geleid door Francesc Macià, een populair en charismatisch man die door de Catalanen "Avi" (grootvader) werd genoemd. Er werd een nieuwe regionale regering opgericht, de Generalitat. Het ging echter om een papieren regering, want Madrid had de touwtjes nog altijd stevig in handen. De zo gewenste autonomie was nog verre van gerealiseerd. Na de dood van Macià nam Companys het over, en opnieuw riep hij de onafhankelijkheid van Catalonië uit. Madrid beantwoordde die daad van opstandigheid met 35 jaar opsluiting voor de leden van de Generalitat. Toen het Volksfront in 1936 de verkiezingen won, werd de Generalitat in ere hersteld en werden de gevangenen vrijgelaten. Catalonië genoot voor een korte tijd van echte autonomie.

Maar Franco, die carrière had gemaakt in het Spaanse leger, smoorde die prille

hoop in de kiem. In maart 1938 lanceerden de nationalistenvan van Franco een offensief in Aragon en het front aan de Ebro werd het toneel van wrede en bloedige gevechten. De Catalaanse troepen waren slecht bewapend en slecht uitgerust en moesten in 1938 Barcelona overlaten aan de nationalistenvan.

Franco

Tijdens de meedogenloze repressie door het Franco regime kozen 200.000 Catalanen voor vrijwillige ballingschap, terwijl bijna 200.000 anderen het leven lieten.

Het Franco tijdperk was een tijd van onderdrukking voor de Catalanen: het Catalaans werd verboden op school en op straat; zelfs de sardana (nationale dans) werd verboden. Tijdens de laatste jaren van het Franco regime begon de weerstand georganiseerd te raken: in 1971 werd de Assemblea de Catalunya opgericht. Uiteindelijk werd de oude dictator geveld door een ziekte en niet door de opstandelingen. Hij overleed op 20 november 1975.

Eindelijk autonomie

Vandaag is Spanje onderverdeeld in 17 autonome regio's die zichzelf kunnen besturen. De Catalaanse autonome regering (Generalitat) kan vrij beslissingen nemen op het gebied van cultuur, stedenbouwkunde, handel, toerisme en sociale zaken. Op het vlak van bijvoorbeeld transport of energie moet ze haar macht delen. Catalonië kan zelf bepaalde belastingen heffen en krijgt één derde van de inkomstenbelastingen. De meerderheid van de Catalanen is echter nog niet tevreden en wil meer vrijheid en autonomie. Sommigen willen nog het liefst onafhankelijkheid van Spanje. In 1992 mocht Barcelona de Olympische Spelen organiseren. Voor de stad was dat de gelegenheid om zich voor te stellen aan eventuele investeerders, hotels te bouwen en de wegen te verbeteren. Overal hing de slogan 'Barcelona, posa't guapa' (Barcelona, maak je mooi). Sinds de dood van Franco bruist de stad van de artistieke en culturele activiteiten.

4. Geschiedenis Barcelona

Vlag en wapen van Barcelona

Barcelona, de economische en politieke hoofdstad van Catalonië, is ongetwijfeld een van de aantrekkelijkste steden van Spanje. Deze wereldstad ligt tussen de Middellandse Zee en de bergen Montjuïc en Tibidabo. De moderne en chique boulevards van El Ensanche en Vila Olímpica wedijveren in schoonheid met de charmante steegjes in de oude wijken van de stad. Weinig steden bezitten zoals Barcelona een bijna perfecte symbiose van traditie en moderniteit, kunst en geschiedenis, cultuur en dagelijks leven. Een bezoek aan deze stad is een feest voor alle zintuigen. Een wandeling door Barcelona is een intense belevenis, een ontdekkings-tocht langs verrassend modernistische gebouwen, schitterende musea voor hedendaagse kunst, statige gotische kerken, moderne ontwerpen, prachtige vergezichten, betoverende plekjes...

Ontstaan

Volgens de mythologie dankt Barcelona zijn ontstaan aan Hercules. De geschiedenis leert ons echter dat de stad werd gesticht als Romeinse kolonie in de tijd van keizer Augustus (1^e eeuw v. C.). Het vroegere Barcino, Latijn voor het Iberische Barkeno, was een bescheiden provincie-stadje. Het lag op een kleine heuvel, die later de naam *Mons Taber* zou krijgen, en nu in het centrum van de stad ligt.

De eerste nederzettingen dateren van vele eeuwen voor onze jaartelling en er is dan ook weinig van bekend. De nabijheid van de zee en het aangename klimaat zorgden ervoor dat vele oudgedienden uit het Romeinse leger naar de stad kwamen en er een welvarende plaats van maakten.

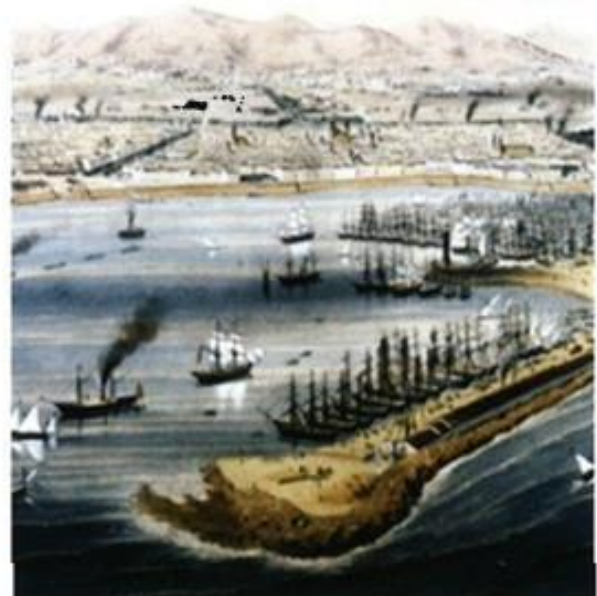
Het belangrijkste overblijfsel van dat Romeinse verleden is de stadsmuur, die dateert uit de 4de eeuw.

De naam Barcelona

Barcelona afgeleid van de Iberische woorden 'barke' = vallei en 'ona' = bewoond. Sommigen denken dat de bevolking zich vermengde met Griekse handelsvaarders die langs de kust factorijen onderhielden. Er is namelijk een zilveren munt uit de 3^e eeuw v.Chr. opgegraven die onmiskenbaar een Griekse drachme imiteert, maar in Iberische schrifttekens de naam BAR-KENO draagt. Wanneer de Romeinen aankomen vinden ze hier een dorpje waarvan zij de naam verstaan als "Barcino". De Romeinse generaal Scipio duidt de plek aan met 'Faventia' = gunstig gelegen, dat wordt prompt een bijnaam.

Tijdperk van de graven

Na een korte Moorse overheersing werd Barcelona bevrijd door Lodewijk de Vrome en behoorde de stad voortaan tot het Karolingische Rijk. Op die manier werd Barcelona het grensgebied van de zogeheten Marca Hispánica, het grensgebied dat een eventuele Moorse opmars naar het noorden moest vermijden. De Karolingische overheersing duurde tot halverwege de 10^e eeuw, het moment waarop Catalonië geschiedkundig ontstond.

Haven van Barcelona in 1714

Successieoorlog

Op 11 september 1714 gaf Barcelona zich na wanhopig verzet over aan de troepen van Filips V, de nieuwe koning van Spanje uit de Bourbondynastie. De verovering van de stad maakte een eind aan de Successieoorlog.

Op het eind van de 18de eeuw was de bevolking van Barcelona verdriedubbeld. Er ontstond een dynamische industrie, gebaseerd op de productie en export van katoenproducten. In deze periode consolideerde Barcelona zijn positie als belangrijkste industriestad van het Iberische schiereiland.

De industriële revolutie van de 18^e en 19^e eeuw veranderde de stad op ingrijpende wijze. Vele van de meest karakteristieke buurten van de stad kregen in deze periode hun huidige vorm.

De wereldtentoonstelling van 1888 betekende de doorbraak van het modernisme, een artistieke beweging die in Barcelona erg geliefd was en de steun kreeg van de burgerij.

Uitzicht over Plaça Espanya vanaf Montjuïc

Plaça Catalunya

De Wereldtentoonstelling van 1929 gaf de stad opnieuw bekendheid, maar het uitbarsten van de burgeroorlog (Guerra Civil van 1936-1939) gooide roet in het eten.

Parc de la Ciutadella

In de jaren na de burgeroorlog was Barcelona een van de steden die het zwaarste werden bestraft. Maar het economische herstel van de jaren vijftig had een positieve invloed op de stad. Door het opnieuw oprichten van de autonome bestuursorganen herwon de stad haar positie als administratieve en culturele hoofdstad.

Voor de Olympische Spelen van 1992 onderging de stad een facelift. Ze waren een stimulans voor de stedenbouwkundige ontwikkeling, de renovatie van de haven, de restauratie van de historische stad en van Montjuïc. Ze gaven ook aanleiding tot een aantal culturele initiatieven zoals het Centrum voor Hedendaagse Cultuur, de renovatie van het Museum voor Catalaanse Kunst, het Museum voor Hedendaagse Kunst en van de Universitaire instellingen. Het is daarmee een stad waarin je nooit uitgekeken raakt, zoveel attracties en steeds weer nieuwe.

5. Taaltips en Catalaanse woordenlijst

Het Catalaans is, officieel, de eerste taal van Catalonië, nog voor het Spaans. In de geschiedenis van Spanje zijn er grote periodes waarin het gebruik van het Catalaans werd onderdrukt, voor het laatst onder de dictatuur van Franco. De Catalanen werden toen verplicht Castiliaans (Spaans) te gebruiken. Sinds de val van zijn regime in 1975 is het Catalaans in ere hersteld en wederom een officiële taal in Catalonië.

Vandaag de dag propageert de Catalaanse regering, het gebruik van het Catalaans ten koste van het Spaans. Het onderwijs wordt nog maar in beperkte mate in het Spaans aangeboden. Overheidsinformatie wordt primair in het Catalaans aangeboden. Daarnaast zijn Catalaanse media, ziekenhuizen, banken, restaurants wettelijk verplicht om informatie in het Catalaans beschikbaar te hebben. De Catalaanse taalpolitiek is zwaar omstreden. Er bestaat grote verdeeldheid over hoe belangrijk de taal eigenlijk is. Voorstanders van de taalpolitiek achten het beleid nodig om de Catalaanse taal en cultuur te bewaren, tegenstanders wijzen op de geldverspilling en de verminderde kennis van het Spaans, een wereldtaal, ten gunste van een regionale taal.

Het Catalaans is een taal met Latijnse wortels, zoals het Frans, het Italiaans en het Spaans (Castiliaans). De taal kreeg vaste vorm rond de 10^e de eeuw, maar werd in de voorbije drie eeuwen vervolgd en zelfs verboden. Om maar een voorbeeldje te geven: in 1924 werd Gaudi gearresteerd omdat hij Catalaans sprak op de openbare weg! Maar Catalonië is een autonome regio geworden en dus verdween het Castiliaans naar de achtergrond. Het Catalaans is nu een verplicht vak in de scholen. De Castiliaanse straatnaamborden en kaarten verdwenen.

De taal wordt niet alleen in Catalonië gesproken: ook in bijna heel Valencia, op de Balearen en in Andorra spreken veel mensen Catalaans. Dat geldt trouwens ook voor een klein deel van Aragon, de stad Alghero op Sardinië en de Franse streek Roussillon. In totaal zijn er meer dan tien miljoen Catalaans sprekkenden. Het Catalaans is overigens ook erkend door de Europese Unie.

Het gebied waar Catalaans wordt gesproken. De zwarte lijn is de Frans – Spaanse grens. Het oranje gekleurde is het huidige Catalonië.

Een paar uitspraaktips

De Spaanse ñ wordt als **nj** uitgesproken, **v** wordt meer een **b** dan een **v**.

Dus: España wordt Espanja en cerveza wordt serbesa; Sevilla wordt Sebilla, Valencia wordt Balencia enzovoort.

U moet het echter niet overdrijven bij het uitspreken van die b.

In Barcelona geldt de **v = b** regel, maar in sommige dorpen wordt een **v** dan weergewoon als **v** uitgesproken.

De Spaanse **j** wordt als **ch** uitgesproken, zoals in chaos.

De Catalaanse **x** wordt als **sj** uitgesproken. Xarxa wordt dus sjarsja.

Nuttige Catalaanse woorden en uitdrukkingen

Algemeen

ja	si
nee	no
goedendag	bon dia
goedenavond	bona tarde
goedenacht	bona nit
vandaag	avui
vanavond	aquesta nit
tot ziens	adéu, areveure
alstublieft	si us plau
dank u wel	gràcies
excuseer	perdoni
ik begrijp het niet	no ho entenc
postzegel	segell
enveloppe	sobre
geldautomaat	caixer automàtic
gesloten	tancat
open	abert
help	socors

In het hotel

kamer	habitació
bed	llit
tweepersoons bed	llit de matrimoni
ontbijt	esmorzar
deken	manta
hoofdkussen	coixi
badhanddoek	tovallola
toiletten	serveis, lavabo
zeep	sabó

In het restaurant

lunch	dinar
diner	sopar
menu	menú
schapenvlees	marrà
varkensvlees	porc
rundvlees	bou
kip	pollastre
vis	peix
groenten	verdura
kaas	formatge
ijsje	gelat

rode wijn	vi negre
witte wijn	viblanc
sputwater	aigua amb gas
bier	cervesa
bier van de tap	canya
koffie (zwart)	café
thee	te
wijnglas	copa
mes	ganivet
lepel	cullera
vork	farquilla
servet	tavalló
zout	sal
peper	pebre
boter	mantega
brood	pa
ingang	entrada
uitgang	sortida

De tijd

dag	dia
week	setmana
maandag	dilluns
dinsdag	dimarts
woensdag	dimecres
donderdag	dijous
vrijdag	divendres
zaterdag	dissabte
zondag	diumenge
ochtend	mati
middag	migdia
avond, nacht	vespre
uur	hora

Cijfers en getallen

een	un, una
twee	dos, dues
drie	tres
vier	quatre
vijf	cinc
zes	sis
zeven	set
acht	vuit
negen	nou
tien	deu

6. Cultuur en Architectuur

De Catalaanse Renaissance (1850-2000)

De politieke en economische ontwikkelingen in de 19e eeuw maakten iets los onder de Catalanen. Sinds de teloorgang van de mediterrane handel en de instelling van het centralistische gezag van Castilla had de Catalaanse cultuur een periode van verval moeten doorstaan.

Het opkomende nationalisme, leidde tot een wedergeboorte van de Catalaanse cultuur. Rond 1900 werd het welvarende Barcelona ontmoetingsplaats van hen die zochten naar nieuwe wegen in de kunst. Er ontstond een levendig contact met de buitenwereld, die het verarmde en politiek onmachtige Spanje de rug had toegekeerd. De eerste grote internationale stijl die in Barcelona navolging vond, was de Jugendstil, die in Spanje als het modernisme bekend werd en vooral toepassing vond in de bouwkunst. Antoni Gaudí, gesteund door de textielmagnaat Güell, bereikte met zijn hoogst non-conformistische bouwsels een peil dat hem tot de grootste onder de Jugendstil architecten maakte. Een door buitenstaanders lang bekritiseerde, bizarre mengelmoes van neostijlen, oosterse invloeden en naturalisme, die toch in alle opzichten zuiver Spaans is gebleven, kenmerkt zijn architectuur, die vooral in Barcelona vertegenwoordigd is.

Geheel los van Gaudi en zijn tijdgenoten stond de kring van kunstenaars die het bekende restaurant Els Quatre Gats in Barcelona als ontmoetingsplaats hadden gekozen. **Pablo Ruiz Picasso** (1881-1973) zou de beroemdste onder hen worden, maar de veelzijdige kunstenaar, die het realisme, de abstracte stijl, het surrealisme en het kubisme als geen ander beheerste verdween in 1904 voorgoed naar Frankrijk. Hij zou nooit meer naar Spanje terugkeren. Lange tijd was er vrijwel alleen werk van hem te zien in de twee gotische panden in het hart van Barcelona die het Museu Picasso vormen.

Salvador Dali (1904-1989) bleef juist zijn geboortegrond trouw. Dat leverde de excentrieke surrealist veel kritiek op. Was hij echt een bewonderaar van Franco of nam hij zelfs de dictator in het ootje?

Modernisme

Barcelona wordt ook wel een groot openluchtmuseum genoemd en dat is niet voor niets. Je komt er het ene na het andere architectonische hoogstandje tegen.

Het Catalaans modernisme ontwikkelde zich tussen 1890 en 1920.

De modernistische architectuur is een voortdurende zoektocht naar nieuwe en moderne industriële bouwmaterialen en technieken.

Typische kenmerken van deze stijl zijn de vloeiende lijnen, asymmetrische vormen, decoratieve elementen, gebrandschilderde ramen en het gebruik van metaal en keramiek.

De architect Antoni Gaudí

Antoni Gaudí i Cornet (1852-1926) is de belangrijkste vertegenwoordiger van het modernisme en werd geboren in Riudoms, als zoon van een eenvoudige kopersmid. Hij studeerde architectuur in Barcelona en werkte tegelijkertijd voor verscheidene architectenbureaus en bouwmeesters. Zijn persoonlijke werk, dat zich vooral in Barcelona bevindt, is buitengewoon innovatief. Samen met Josep Fontserè bouwt hij het Parc de la Ciutadella. Hij ontwerpt straatlantaarns, waarvan er twee op de plaça Reial staan en bouwt de fabriek van de coöperatieve vereniging La Obrem Mataronense. In 1883 start hij met de bouw van de Sagrada Família.

Tussen 1900 en 1917 beleeft hij zijn meest creatieve en innoverende periode, waarin hij een eigen en originele stijl ontwikkelt. Enkele voorbeelden zijn het Park Güell (1900-1914), het Casa Milà of La Pedrera (1906-1910).

Vanaf 1918 tot zijn tragische dood, hij werd aangereden door een tram, bleef hij geobsedeerd door de Sagrada Familia, en probeerde hij de symboliek van de kerk in harmonie te brengen met haar toekomstige functie.

Gaudí was een erg gelovig man en zijn houding tegenover de architectuur moet dan ook worden gezien als een zoektocht naar absolute perfectie, bovendien had hij ook een zeer sterk Catalaans bewustzijn.

Als belangrijkste figuur van het modernisme is hij ongetwijfeld de grootste architect van Catalonië en een van de belangrijkste kunstenaars van de overgang van de 19de naar de 20ste eeuw.

Naast de Sagrada Familia, vormen Casa Milà en Casa Batlló op de Passeig de Gràcia de hoofdgerichten op het Gaudí-menu; plus natuurlijk het grote Güellpark, hogerop in de stad.

Wenende vrouw 1937

Pablo Picasso (1881-1973)

Pablo Ruiz y Picasso werd geboren in Málaga, maar verhuisde weldra naar A Coruña, waar zijn vader als schilder werkte. In 1895 kwam het gezin naar Barcelona, waar Pablo een studie volgde aan dezelfde academie waar zijn vader doceerde. De studie werd voortgezet in Madrid; hij schilderde er in de traditie van het academisch naturalisme.

Tijdens en na zijn reizen naar Parijs en de Lage Landen (1904-1917) schilderde Picasso voornamelijk trieste en wanhopige

figuren met blauw als overheersende kleur. In de daarop volgende jaren, waarin hij kennismaakte met Braque en Cézanne, zette Picasso veel circusfiguren op het doek. Langzamerhand werd hij gegrepen door de niet-realistische stromingen als het kubisme, het surrealisme en de abstractie (1935). Weer later zocht hij het in expressionistische werken, tot hij in 1936 zijn meesterwerk **Guernica** voltooide, de schrijnende aanklacht tegen de waanzinnige oorlog. Vanaf 1944 woonde hij in Zuid-Frankrijk; hij schilderde er, maar ontwierp ook keramiek en beeldhouwwerk.

Guernica 1937

Salvador Dalí (1904-1989)

Weinig beeldende kunstenaars zullen zo vaak het onderwerp van discussie zijn geweest als de bizarre grootmeester van het surrealisme Salvador Dalí y Domenech. Bizar door zijn kunst, bizar door zijn excentrieke levensstijl, die al begon tijdens zijn studiejaren in Madrid. In Parijs maakte hij kennis met het surrealisme.

In de jaren '30 verraste hij met opmerkelijke schilderijen die hij omschreef als "droomfoto's" vol realistisch geschilderde maar uit hun vorm en verband gerukte objecten.

Het zal altijd wel een raadsel blijven waarom Dalí ook toen hij een gevestigd en gevierd kunstenaar was, vasthield aan overdreven excentriek gedrag.

In 1948 keerde hij terug naar zijn geboortestreek Empordà, waar hij een allesbehalve rustige levensavond doorbracht, aanvankelijk nog in het gezelschap van Gala Diakonoff met wie hij een nogal losse en onderdanige relatie onderhield.

Na haar dood in 1982 vereenzaamde de kunstenaar volledig, eerst in zijn kasteeltje in Púbol, later in de Torre de Galatea naast zijn museum, waar hij in 1989 overleed.

7. Concertlocaties

Catedral La Santa Eulàlia

"Catedral de Barcelona" in de volksmond. In 985 heerste de Moorse emir van Zaragoza over Catalonië. Hij liet generaal Al-Mansur met zijn leger de christelijke basiliek van Barcelona verwoesten. Maar nauwelijks had hij zijn hielen gelicht of de Barcelonezen begonnen op dezelfde plaats hun kathedraal op te bouwen rondom haar oudste binnenhofje. En dat herbergt, tot de dag van vandaag, een even opmerkelijke als springlevende erfenis:

De dertien ganzen zijn al eeuwenlang, ononderbroken aanwezig op deze plek. In christelijke kronieken worden zij toegeschreven aan een symbolische verering voor de schutsheilige van de kathedraal. De kathedraal, zo verluidt het, vereert met die dertien ganzen in dit hofje haar schutsheilige Eulàlia. Zij was een 13-jarige, kuise ganzenhoedster in Barcelona die, ondanks de vervolging van de vroegste christenen door de Romeinen, weigerde haar geloof af te zweren. Om haar wil te breken werd zij naakt aan een schandpaal gebonden. Maar toen geschiedde er – natuurlijk – een godswonder: midden in de zomer viel er een dik pak sneeuw om het ganzenmeisje toe te dekken, en zij stierf de eervolle martelaarsdood.

Torenspits van de Kathedraal

Tegenwoordig zijn wij er echter van overtuigd dat dit luidruchtige gevogelte een veel oudere traditie vertegenwoordigt: die van de ganzen op het Romeinse Capitool. U weet wel, de snaterende beestjes die in Rome werden vertroeteld en elk jaar in een processie rond het Capitool gedragen, omdat zij dat bastion in 390 v.Chr. hadden gered van een verrassingsaanval. De Galliërs hadden praktisch het hele Romeinse leger in de pan gehakt en probeerden de laatste verdedigingsburcht van de stad binnen te sluipen, dankzij de waakzame ganzen werden de indringers ontdekt en afgeslagen. Sindsdien golden de tempelgazen als officiële symbolen van de hemelse bescherming voor Rome.

De binnenplaats met de dertien ganzen

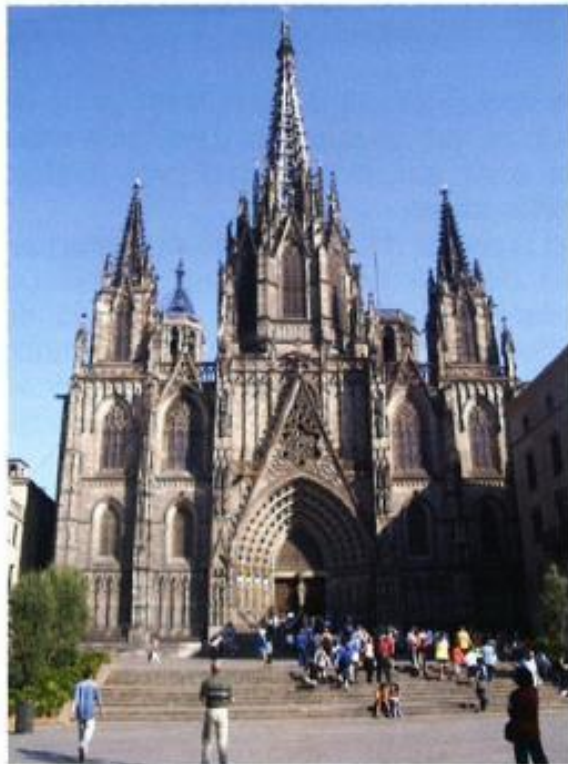
De naam van de Ganzenhoedster blijft verbonden aan de Porta de Santa Eulàlia, een van de toegangspoorten naar het binnenhof van de kathedraal. Wie daar een kijkje gaat nemen tijdens de viering van Corpus Christi – eind mei – krijgt er nog een andere eeuwenoude traditie te zien: *L'ou com balla*, 'het ei dat danst'. Een wonderlijk gezicht: een vers gekookt ei wordt bovenop de opspuitende waterstraal van de fontein in dit hofje geplaatst, en blijft daar in perfect evenwicht op rondtollen als een glinsterend juweel.

Beschrijving Kathedraal

De huidige kathedraal is gebouwd in de 13^e eeuw op de plaats waar vroeger een Romaans-Visigotische kerk stond. Het is de derde kathedraal-basiliek die op die plek is gebouwd. De twee achthoekige torens dateren uit de 14^e eeuw, maar toen was er nog geen sprake van de gevel.

Daarom besloot een rijke Barcelonese industrieel in de 19^e eeuw de gevel te laten afwerken volgens de oorspronkelijke gotische plannen. In 1913 werd de laatste hand gelegd aan de kathedraal en werden de lantaarn en de spits erop gezet. Het interieur is een perfect voorbeeld van Catalaanse gotiek en alles in dit gebouw bezit een zelden geëvenaarde zuiverheid. Een paar hoogtepunten.

Het koor in het midden is een van de meesterwerken van deze kathedraal. Het is van zeer fijn houtsnijwerk. Pater Anglada sneed zelf de preekstoel en de 61 koorstoelen. De weelderige wapenschilden behoren toe aan de ridders van het Gulden Vlies. Die hier door Keizer Karel werden uitgenodigd.

Catedral de Barcelona

De crypte, sinds 1939 rust hier de Heilige Eulàlia in vrede. Onder de sluitsteen bevindt zich de albasten sarcofaag van de heilige.

De centrale lantaarn*) kun je het best bewonderen vanaf de hoofdingang. De werkzaamheden werden gestart in 1422 en pas in 1913 werd de laatste spits afgevoerd.

**) Lantaarn: Een lantaarn is een opengewerkte bekroning van een grote koepel of een toren en is meestal achthoekig van vorm.*

De zijkapellen: Links bij de ingang een prachtig doopvont. In de kapel rechts hangt de befaamde Christus van Lepanto. Volgens de overlevering sierde dit kruisbeeld de boeg van het vlaggenschip van de christelijke vloot die in de 16^e eeuw de islamitische vloot versloeg in de golf van Lepanto.

De kloostergang en het museum: rechts van het dwarschip. Voltooid halverwege de 15e eeuw. Twee prachtige poorten: De piëtapoort en de Santa Eulaliapoort. In het midden de kleine tuin met palm- en magnoliabomen en **de dertien ganzen**.

Església de la Mercè

Een bezoek aan deze kerk is met name de moeite waard om de symboolwaarde. La Mercè, Onze-Lieve-Vrouwe van de Genade, zou in een droom zijn verschenen aan Jaume I (1208-1276) en hem opdracht hebben gegeven een monniken orde te stichten om door Noord-Afrikaanse piraten gevangen genomen christenen vrij te kopen. De eerste kerk van de Orde der Mercedariërs verrees hier in 1267. La Mercè zou de stad in 1637 hebben verlost van een sprinkhanenplaag en werd daarna op 25 september 1687 tot patrones van Barcelona uitgeroepen. Op de kerk staat een elegant beeld van de heilige.

De patrones "La Mercè"

Elk jaar rond deze datum wordt gedurende vijf dagen het grootste fiesta van Barcelona gevierd. Op de verschillende open plaatsen van de stad wordt er gefeest. Het programma is sterk gevarieerd, gaande van parades, concerten, dans van de reuzen van de stad tot de bouw van menselijke kastelen.

Het feest eindigt met een groots muzikaal licht- en vuurwerkspel aan de fonteinen van de berg Montjuïc.

Ten tijde van dit grootse fiesta geven wij op zondag 19 september om 19.00 uur een concert in deze kerk.

Església de la Mercè

Església de Santa Maria del Pi

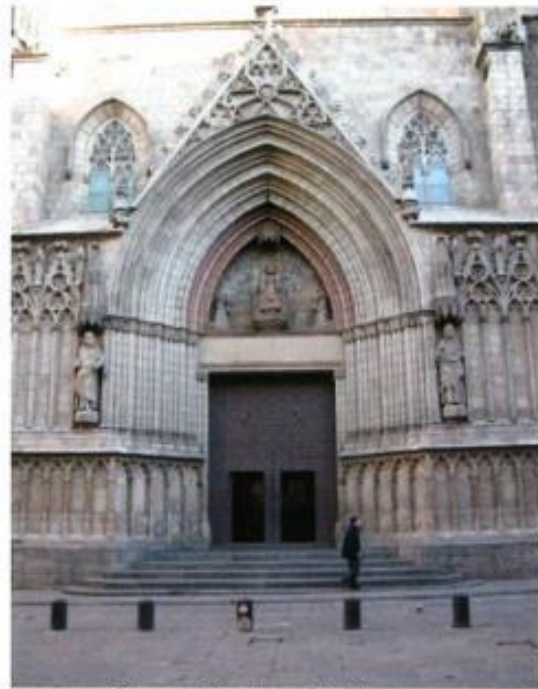
De gedrongen, indrukwekkende Santa Maria del Pi is een goed voorbeeld van een kerk met één beuk zoals karakteristiek voor de Catalaanse Gotiek van de 14e eeuw

Vroeger vonden er vele private en gemeenschappelijke plechtigheden plaats. In feite werd de hele ruimte ingenomen door diverse gilden die in deze kerk bijeenkwamen.

Zoals in zoveel kerken uit die tijd zijn er dus geen zijbeuken, maar is er slechts één ruimte om u heen.

Het schip is 16m breed, wat ongeveer eenderde van zijn lengte is. Tussen de steunberen liggen veertien kapellen, maar ook deze doen niets af aan de overheersende ruimtelijkheid. Het roosvenster boven de ingang verspreidt een wit licht. De vernuftige stenen boog over de hele breedte van de kerk draagt al eeuwenlang het gewicht van de koorbanken.

De kerk ligt op de plaça del Pi, een klein en gezellig plein waar, naast huizen met sgraffiti, een techniek waarbij in de verse pleister een lijntekening gekrast wordt en ingekleurd volgens de fresco techniek, ook het gebouw van de Arxiconfaria de la Purissima Sang bewaard is gebleven. De leden van deze congregatie begeleidden, als boetedoening, de ter dood veroordeelde gevangenen tot aan het schavot.

Ingang Santa Maria del Pi

De voorgevel van de kerk komt uit op dit plein en valt op door een zeer grote rozet die wordt geflankeerd door twee onafgewerkte torens.

Het interieur heeft de typische structuur van de gotische Catalaanse kerken. De afwezigheid van decoratie benadrukt de schoonheid van de zuiver architecturale elementen en de omvang van het indrukwekkende schip maakt de kerk zeer stijlvol.

Interieur Santa Maria del Pi

De Heilige berg Montserrat

Op een zomeravond in het jaar 880 hoorde een groep schaapherders een engelenkoor zingen. Daarna daalde een goddelijk licht neer op een berg, gelegen op 50km ten noordwesten van Barcelona.

Toen de bisschop van Manresa dit verhaal ter ore kwam, beklom hij deze 'heilige' berg om het voltrokken wonder te aanschouwen. In een grot vond hij een houten beeld van de Maagd Maria. Hij wilde het losrukken en meenemen, maar het beeld gaf niet mee. De bisschop begreep dat de maagd op deze plek vereerd wilde worden en gaf opdracht tot de bouw van een kapel. Of deze legende waar is blijft een vraag, maar de heilige grot (santa cova) en het kapelletje staan er nog steeds. De berg Montserrat (letterlijk: gezaagde berg) heeft een onweerstaanbare aantrekkingskracht op katholieke pelgrims, die jaarlijks met duizenden de kapel en de Maagd bezoeken. Op 720m hoogte werd in de elfde eeuw het benedictijnse klooster "Monestir de Montserrat" gebouwd. In 1811 werd het heiligdom vernield door het Franse leger van Napoleon.

Tijdens de Spaanse burgeroorlog werden de kloosterlingen opnieuw verdreven. Onder het dictatuurschap van Franco kwamen Catalaanse verzetsstrijders op de Montserrat samen. Hier konden ze hun eigen Catalaanse taal vrijuit spreken en hun volksdans - de sardana - onbestraft ten uitvoer brengen.

Het klooster wordt nog door zo'n tachtig monniken bewoond. Montserrat is dé trots van de Catalanen en uitgegroeid tot een symbool van het Catalaans nationalisme. Catalanen vernoemen hun kinderen zelfs naar de berg. Gangbare (afgeleide) namen zijn Montse, Mont, Muntsa, Serrat of Rat.

De bijzondere bergformatie waarop het klooster is gelegen, is de reden dat je deze bezienswaardigheid simpelweg niet kunt missen. De punten van de rots lijken wel grote vingers. Of het zaagwerk van engelen, aldus de Catalaanse dichter Jacint Verdaguer. Onderzoekers die het natuurverschijnsel wilden verklaren, hebben lang gespeculeerd over de vorming ervan. Een verklaring voor het tandachtig reliëf wordt gezocht in de slijtage aan het kalk door zuur regenwater. In 1987 werd Montserrat aangewezen als Nationaal Natuurpark. De bergketen is razend populair onder bergbeklimmers, natuurliefhebbers en wandelaars.

Ook toeristen verbazen zich over het surrealistische uiterlijk van de berg.

Interieur Basiliek

Montserrat maakte zijn grootste bloeiperiode door in de 15de eeuw: de erudiete monniken, de rijke gemeenschap en de grote aantallen gelovige pelgrims getuigden duidelijk van de belangrijke status die het klooster had verworven. Tijdens de abtperiode van Giuliano della Rovere, werd Montserrat verrijkt met wandtapijten, edelsmeedwerk en vele kunststukken. Helaas plunderden en vernielden de Fransen de abdij in 1812, waardoor de huidige gebouwen - die uit de 19^e en de 20^e eeuw dateren (de voorgevel van de kerk was klaar in 1968) - geen grote kunstwaarde hebben. Achteraan in de donkere, maar weelderig versierde kerk uit de 15de eeuw, bevindt zich de Zwarte Maagd die vanwege haar donkere kleur

La Moreneta (de Bruine) wordt genoemd.

La Moreneta

Het is een houten beeld in Romaanse stijl en staat op het hoofdaltaar van de kerk. Dit Mariabeeld is van dichtbij te bezichtigen vanuit een nis die bereikbaar is via de kapel in de rechterzijbeuk.

Het is een prachtig voorbeeld van Catalaans-romaans houtsnijwerk (einde van de 12^e eeuw) en het werd volgens de legende door enkele herders in een grot op Montserrat gevonden. Voor de zwarte kleur, waaraan het beeld zijn naam te danken heeft, worden meerdere verklaringen gegeven; de rook van de grote waskaarsen, de chemische reactie van het vernis of de oxidatie van het hout.

La Moreneta is de beschermheilige van Catalonië en het symbool van de Catalaanse identiteit. Ze wordt vereerd door talloze pelgrims, die na hun bezoek ter ere van haar een grote waskaars aansteken.

In de basiliek worden tal van missen gevierd, opgeluisterd met prachtige gregoriaanse gezangen. Vooral de eucharistievieringen in de Goede Week en met Kerstmis zijn bijzonder.

Het kinderkoor Escolanía werd in de 12de eeuw opgericht. Het koor bestaat uit vijftig kinderen, die dagelijks het Virolai zingen om 13.00 uur en het Salve Regina om 19.00 uur.

Monestir de Montserrat, het klooster, is de toeristische attractie op de berg. Bezoekers komen vooral voor de zeventiende eeuwse replica van 'La Moreneta' (de Zwarte Maagd uit de Legende). Het kerkkoor Escolania brengt in de kloosterkerk dagelijks het Salve Regina ten gehore. Dit koor is wereldberoemd en is bovendien het langst bestaande jongenskoor van Europa. Om 11.00 uur begint de gregoriaanse mis die wordt aangekondigd door het luiden van de kerkklokken die galmen tussen de bergtoppen.

Museu de Montserrat is gevestigd in een gebouw uit 1929. Op de benedenverdieping hangt religieuze Spaanse schilderkunst van onder andere El Greco, Picasso en Salvador Dalí. Op de eerste verdieping bevinden zich schatten uit het oude Egypte,

waaronder een mummie van een jong meisje.

Klooster Montserrat

Parc Güell

In 1900 kreeg Gaudi van zijn goede vriend Eusebi Güell de opdracht om een tuinstad te ontwerpen. Hoewel Parc Güell was bedoeld als woonwijk, werden er slechts twee huizen gebouwd. In een daarvan nam Gaudi zelf zijn intrek. Tegenwoordig is dit een museum. De term 'park' is eigenlijk een understatement. Parc Güell is een plek om uit te waaien, maar ook om de fantasierijke erfenis van Gaudi te bewonderen. De straten en de promenadeweg zijn duidelijk geïnspireerd op natuurlijke vormen.

Parc Güell

Het grote plein in het midden van het park, met uitzicht op stad en zee, was bedoeld als openluchttheater. De plek is favoriet onder fotografen, vanwege de golvende zitbank die is bekleed met kleurrijke mozaïeken. Het plein wordt gedragen door een Dorische zuilenhal. De pilaren doen dienst als afvoer voor het regenwater.

Gaudi had een waterreservoir ter irrigatie van de tuinwijk aangelegd.

De entree van het park lijkt zo uit een sprookjesboek geplukt. Hier staat de beroemde salamander van Gaudi. Deze 'Python' moest de ondergrondse wateren 'bewaken'. De huisjes bij de ingang waren bedoeld als portierswoning en kantoorhuis.

Parc Güell

Breda in Catalonië*)

Breda en Spanje, die twee in één regel noemen, dat kan bij sommigen toch verschillende emoties oproepen.

Nu gaat het hier over Breda in Catalonië. Het is een kleine vierduizend inwoners tellend dorpje in Catalonië, in de provincie Gerona om precies te zijn. Het dorpje is vooral bekend vanwege de bruine aardewerken trapasschaaltjes die er vandaan komen. Want sinds de zeventiende eeuw is de fabricage van keramiek een belangrijke bron van inkomsten voor Breda.

Vlag Catalaans Breda

Liefhebbers van oudere dorpjes komen best aan hun trekken als ze door Spaans Breda slenteren. Er zijn smalle, sfeervolle straatjes, vooral erg levendig tijdens marktdagen en een rustiek pleintje. De naam Breda komt al voor in een geschreven document uit 878.

Maar het plaatsje zelf is later ontstaan, rondom het benedictijner klooster van Sant Salvador de Breda, dat in 1038 is gesticht. De indrukwekkende klokkentoren die hierbij hoorde, is nog

steeds te bewonderen en dat geldt ook voor een gedeelte van de binnenplaats. Vlak daarbij staat de majestueuze gotische kerk die in de zeventiende eeuw gereed kwam. De monniken hebben een belangrijke rol gespeeld bij het reilen en zeilen van Breda. Maar in de negentiende eeuw ging het klooster dicht en verkochten de monniken alle bezittingen.

Veel toerisme is er echter niet; de mensen komen vooral voor de keramiek. En die kunnen dan en passant naar het museumje in de Santa Maria kerk. Wat de hedendaagse bezoeker niet meer aan zal treffen in het Spaanse Breda is iets van een bierbrouwerij; rond 1980 sloot de plaatselijke Skolfabriek, naar verluidt omdat geen Catalaan dat bier wilde drinken. Zij mochten namelijk niet in de fabriek werken, terwijl Andalusiërs er wel welkom waren.

*) uit *BN De Stem* van 5 september 2009 door Ans van Goch

Kerk van Breda in Catalonië

8. Bezienswaardigheden

In het hoofdstuk geschiedenis kon u al lezen dat door de unieke historische ontwikkeling (eerst een bloeiende middeleeuwse handelsstad, dan een groot 'zwart gat' van vele eeuwen en vervolgens een snelle uitbreiding tot metropool) het oude stadsdeel van Barcelona zo duidelijk herkenbaar is ten opzichte van de rest. Dit laatmiddeleeuwse Barcelona ligt direct achter de oude haven, begrensd door enerzijds de Rambles, de door het neerhalen van de stadsmuren ontstane boulevardketen, anderzijds de nieuwbouw rond de gesloopte burcht, het huidige Parc de la Ciutadella. Dwars daardoorheen loopt sinds 1931 de brede Via Laietana, die een doorbraak betekende voor het steeds drukker wordende verkeer dat in de nauwe steegjes van de Casc Antic vastliep en de toegang tot de haven bemoeilijkte.

Plaça de Catalunya

Anders dan de meeste Spaanse steden heeft Barcelona geen echte 'plaça major', een duidelijk als zodanig herkenbaar centraal punt in de binnenstad, een autovrij plein waar het leuk flaneren is tijdens de 'passeig' in de vroege avond.

Het grote Plein van Catalonië is een aan alle vier de zijden door druk verkeer omgeven rustpunt op de grens van de oudste wijken en de stadsvernieuwing van de late 19^e eeuw.

De ziel van Barcelona "La Rambla"

Het lustige leven van Barcelona speelt zich af in deze oude droge rivierbedding. Hier stroomt een eindeloze stoet van kleuren en geluiden langs, dag en nacht, helder en schor, teder en fel, altijd anders, nooit veranderd. Las Ramblas = de Bedding ook gewoon La Rambla genoemd, een toepasselijke naam van ontoepasselijk Arabische komaf. Want Barcelona is Romeins, romaans, romantisch; de islamitische cultuur kreeg hier nooit echt voet aan de grond.

De weelderige bomen trekken een groene lijn door de stad en herinneren eraan dat de middeleeuwse stad daar eindigde.

Die Bedding heeft ze allemaal zien komen en gaan: Hannibal en Caesar; de apostelen Paulus en Jacobus; Karel de Grote en keizer Karel V; Columbus en Trotski; Cervantes en Orwell; Picasso en Dalí; en Gaudi natuurlijk.

Over de Ramblas liepen de eerste "Indianen" die Columbus voor Spanjes katholieke koningen had meegebracht om te bewijzen dat hij echt Indië had bereikt. (Met andere woorden hij vond Amerika bij vergissing)

Hier zijn tal van terrasjes, souvenirwinkel-tjes, bloemenstalletjes, krantenkiosken en vogelkooitjes met kanaries met daarnaast de concurrenten die hun waar op lapjes stof aan de man brengen. 's Avonds verandert het scenario en schrijden hier arrogante dames in bont en avondjurk Spanjes oudste operagebouw binnen, het Gran Teatro del Liceo.

Veel bezoekers staan verstomd van het talent van de "levende standbeelden". Deze mimespelers wachten op een kleine gift en beginnen dan majestueus te bewegen.

De beroemde Sagrada Família

Sagrada Família

De Sagrada Família hét wereldwijd bekende symbool van Barcelona is de onvoltooide kathedraal van Antoni Gaudi.

Alleen de roes van de scheppingsdrang kan verklaren hoe een 30-jarige architect de grootste kathedraal ter wereld begon op te trekken, wetend dat hij die niet zelf zou afmaken.

De zinvolle technische vindingrijkheid van deze gedreven bouwmeester maakte zijn project haalbaar.

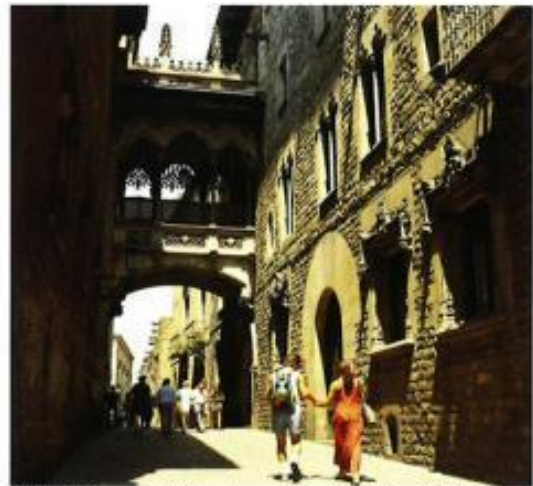
De blauwdruk die hij in 1882 bij de aartsbisschop van Barcelona op tafel legde, leek te fantastisch om waar te zijn. Een overweldigende tempel met een kerkschip van 110 bij 60 meter, en achttien torens van 102 tot 170 meter hoogte! In vergelijking meet de Hagia Sofia in Istanbul 80 bij 70 meter; de Dom van Keulen heeft een plattegrond van 144 bij 45 meter; de hoogste kerkspits van Europa reikt in Ulm tot 160 meter, terwijl de koepel van de Sint Pieter in Rome zich beperkt tot 140 meter. En daarbij moest Gaudi nog rekening houden met een 'klein detail': zijn gedroomde kathedraal was bedoeld als boetkerk en kon dus, om de gelovigen van hun zonden te verlossen, uitsluitend **be-kostigd worden uit aalmoezen**

Als de aalmoezen van de Barcelonezen en het entreegeld van de bezoekers niet onder het huidige peil zakken kan de kathedraal rond 2030 klaar zijn.. Miljoenen toeristen bekijken de Sagrada Familia alleen aan de buitenkant, maar zo'n 100.000 per zomer betalen voor de rondleiding binnenin. Nu belopen de bouwkosten zo'n 16 miljoen euro per jaar en zijn de inkomsten nét iets hoger. Daar kon Gaudi hoogstens in zijn meest optimistische ogenblikken van dromen. Zelf moest hij eindeloos opboksen tegen geldgebrek, en zag hij slechts één van zijn torens voltooid. Toch liet het optimisme hem nooit in de steek. Tegen het einde van de Eerste Wereldoorlog, toen niemand in Barcelona een stuiver voor kerkbouwers gaf, letterlijk en figuurlijk, vond een van Gaudi's leerlingen hem op een ochtend op de vloer van de onafgemaakte crypte, gehurkt over een meterslang vel pakpapier. Hij was een blauwdruk aan het maken van de 170 meter hoge toren die de kathedraal moet bekronen...

Maar de harde werkelijkheid was dat de bouw van de monumentale gevel van de 'Blijde Geboorte', de enige die Gaudi zelf ter hand nam, steeds trager verliep. Het kwam zover dat de vergrijsde architect de straten optrok om als een bedelaar aalmoezen voor zijn boetkerk te vragen. Hij

zag er ook steeds armoediger uit, want hij draaide elke cent tien keer om en sliep op een brits in de bouwput. Hij dacht aan niets anders meer; verdwaald in zijn droom, lette hij op 7 juni 1926, toen hij het plein voor het bouwterrein overstak, niet eens op een volle tram die op hem af stormde. Platgereden in de schaduw van zijn kerk stierf Gaudi zo eenzaam, dat zijn stoffelijk overschot vier dagen in de morgue bleef liggen: niemand herkende in 'die schamele bedelaar' de schepper van de Sagrada Familia.

Langzaam maar zeker viel het werk stil. Met alle ellende die Barcelona vanaf de jaren dertig doormaakte, een burgeroorlog, een wereldoorlog en Franco's dictatuur, is het wel begrijpelijk dat de Sagrada Familia pas een generatie later een nieuwe kans kreeg.

Staalje architectuur in de Barri Gòtic

Barri Gòtic (Gotische Wijk)

De Barri Gòtic, gelegen tussen de Avinguda de la Catedral, de Plaça Berenguer, de Plaça de Sant Just en de Carrer de Sant Honorat, vertoont een opmerkelijke architectonische homogeniteit. De middeleeuwse Gotiek vormt met het Modernisme de twee grote bijdragen van Barcelona aan de architectuurgeschiedenis.

Ondanks hongersnoden, pestepidemieën en sociale onrust groeide de stad in de Middeleeuwen zo snel dat hij niet langer paste binnen de oude Romeinse muren. Van die muren is weinig meer over, maar de 13^e tot 15^e eeuwse gebouwen en smalle straatjes van de Barri Gòtic mag geen toerist missen.

Achtergronden gotische wijk

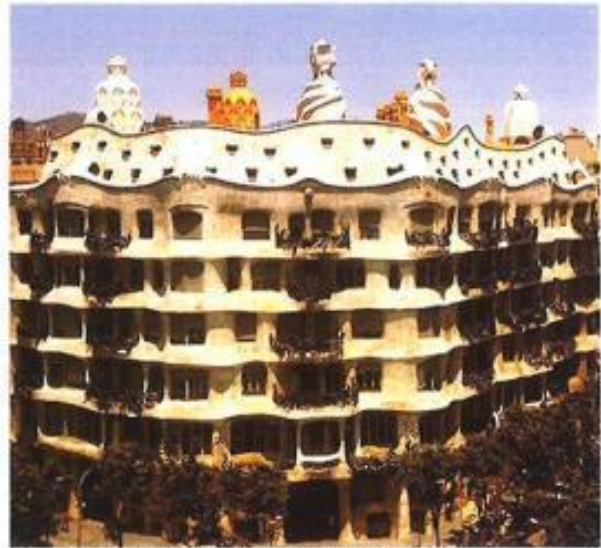
Gilden vormden de ruggengraat van het sociaal-economische leven in middeleeuws Barcelona. Hun wapenschilden versieren veel huizen in de Barri Gòtic, als aanduiding van de hoofdzetel van een bepaald gilde. Overal in de wijk waren kleine werkplaatsen en veel straten zijn nog steeds genoemd naar het ambacht dat er eeuwenlang werd uitgeoefend, zoals Escudellers (Schildmakers) of Brocateres (Brokaatmakers).

Het is een wijk die je uiteraard te voet doorkruist, op zoek naar de kathedraal en de prachtige middeleeuwse monumenten, maar ook naar minder opvallende Romeinse overblijfselen die geïntegreerd zijn in de mooie okerkleurige muren van paleizen en herenwoningen.

Hier moet je jezelf toestaan te verdwalen, net als in Venetië en andere historische steden. De wijk is weliswaar uitermate toeristisch, maar in de steegjes kun je magische momenten beleven en scènes uit een nog pittoresk Spanje aanschouwen: een priester die ingedommeld is in de biechtstoel, een conciërge in een benepen wachthuisje, kinderen in uniform die met de bal spelen rond de fontein op de Plaça Sant Felip Neri, een antiekhandelaar die in zijn winkel liefdevol een polychrome madonna uit de 14de eeuw streelt...

De Call, het middeleeuwse joodse getto, ligt ook in de Barri Gòtic. Dit was het toneel voor pogroms tegen de joden aan het eind van de 14e eeuw. Er is weinig meer te zien van de middeleeuwse joodse cultuur. Een van de mooiste en minst bezochte pleinen in de Barri Gròtic is de Plaça de Sant Felip Neri. Het ligt een beetje verscholen rechts van de kathedraal, maar het is een oase van rust in een gebied dat verder vaak vol is met toeristen.

De Plaça del Pí waar het gotische meesterwerk Església de Santa Maria del Pí (één van onze concertlocaties) verrijst, is ook een goede plek om uw wandeling te onderbreken. Er liggen gezellige terrassen en er wordt regelmatig markt gehouden.

Typisch kenmerk van modernistisch Barcelona: Casa Milà

Casa Milà

Het bekendste huis van Gaudí, gebouwd tussen 1906 en 1912 wordt door velen als een abstract werk beschouwd. In de film 'The Passenger' van Antonioni woont Jack Nicholson er. Je kunt er de Espai Gaudí bezoeken, een tentoonstelling over het leven van Gaudí en de evolutie in zijn werk. Sommigen zien in de golvende voorgevel een duinlandschap. Anderen herkennen er een koraalrif in. In de volksmond kreeg dit markante gebouw al snel de bijnaam La Pedrera (De steengroeve). Hier voerde Gaudí de breuk tussen de gevel en de plastische mogelijkheden van de volumes tot het uiterste door. Er is geen rechte muur te vinden.

Zeer bijzonder zijn de balkons van smeedijzer. Vanaf het terras op het dak kun je de gedurfde en met stukjes keramiek (trencadis) versierde schoorstenen, trappenhuisen en verluchtingstorens beter bekijken. Je hebt daar ook een schitterend uitzicht op de stad en op de Sagrada Família. Je kunt eveneens de woonvertrekken op de eerste verdieping bezichtigen, waar talrijke fraaie modernistische meubelen tentoongesteld worden.

9. Typerend voor Catalonië.

Het zijn de flamencopoppen en andere souvenirs met Spaanse karakteristieken in een Barcelonese souvenirwinkel die je eraan helpen herinneren dat je in Spanje bent. Met Catalonië heeft dat niets te maken. Vraag een Catalaan of hij zijn terra (land) in het kort beschrijft en hij noemt geen Andalusische flamenco, maar de sardana. Ook menselijke torens, calçots en botifarras [Catalaanse lekkernijen], de bekende kunstenaars Gaudí en Dalí, la Moreneta (de Zwarte Maagd van Montserrat), de Romeinse geschiedenis en wellicht de burro (ezel).

Calcots en botifarra.

Als je tussen november en april in Catalonië bent, mag je jezelf een heuse calçotada niet onthouden: een traditionele barbecuemaaltijd die het allerbest en allerleukst is om met een groep familie of vrienden te nuttigen. Per 25, gewikkeld in kranten, komen ze op tafel. Een calçot heeft nog het meest weg van een lange lente-ui. De kunst zit 'm in het verwijderen van de buitenste, verbrande laag. Daarna dip je de overgebleven malse ui in de romesco, een saus van onder andere amandelen, tomaat, paprika en knoflook. Hoofd achterover, en met de kunst van het haring happen in je achterhoofd laat je de calçot in je keel glijden. Je kunt deze positie aanhouden om vervolgens een slok wijn te nuttigen. Die wordt niet uit de fles geserveerd, maar uit een porró: een type karaf met een lange, smalle drinktuit. Glazen zijn dan overbodig! Het traditionele menu bestaat uit calçots a la brasa (op de barbecue) met romesco. Hierna komt het vlees op tafel, waaronder de botifarra (worst) die je flink in de allioli (een soort knoflooksaus) dipt. Geroosterd boerenbrood en eventueel wat groenten staan ook op tafel. Na het eten wordt er zoete crema catalana geserveerd en je gaat niet naar huis voordat je een sinaasappel hebt gehad.

Castells

Castell betekent letterlijk kasteel, maar in deze context bedoelen we een menselijke toren, bestaande uit castellers. In de pro-

vincie Valencia werd vroeger een combinatie uitgevoerd van dans en het maken van menselijke torens, de Valenciaanse dans.

De menselijke toren: "Castell"

Zo rond het einde van de zeventiende eeuw begonnen de Catalanen in de regio Tarragona deze culturele uiting na te doen, maar ze lieten het dansgedeelte achterwege. In plaats daarvan probeerden ze de torens steeds hoger en origineler te maken. In de twintigste eeuw werden de castells steeds populairder en sinds 1980 is het toch echt een typisch Catalaanse traditie te noemen.

11 September 1714

Op 11 september, "la Diada", hangen de inwoners van Catalonië de vlag uit. Zelfs de stadsbussen dragen twee wapperende vlaggetjes op het dak. Niet vanwege de terroristische aanslagen in de Verenigde Staten in 2001, maar vanwege hun eigen verlies. Het mag op zijn minst eigenaardig genoemd worden dat een volk het **einde van zijn vrijheid** nog elk jaar viert. Maar het is de eerste wet, die in 1980 werd aangenomen door het kersverse Catalaanse parlement, die 11 september tot nationale feestdag van Catalonië verklaarde. Een dag die niet alleen in het teken staat van de pijnlijke herinnering aan het verlies van de vrijheden, maar ook de hoop op een compleet nationaal herstel vertegenwoordigt.

De Catalaanse wedergeboorte!!!!

De legende van "El Niño del Tambor" (Het Kind met de Tamboer) vertelt het verhaal van het jongetje Isidro. Het speelt zich af in 1808, in de bergen bij Bruc.

Isidro, een kindherder, was te jong om mee te vechten tegen het Franse leger van Napoleon, dat vanuit Barcelona bezig was met een opmars richting Lleida en Zaragoza. Maar hij wilde wel graag zijn steentje bijdragen. Hij pakte zijn tamboer en begon te trommelen. De echo van zijn trommel tussen de bergen van Montserrat werd sterker en sterker en de Fransen dachten dat hen een heel leger stond op te wachten, ze trokken niet verder. Die dag wist "el niño del tambor" de Fransen in zijn eentje tegen te houden.

"El burro català" op de Catalaanse vlag

De Catalaanse ezel, "el burro català", is sinds 2004 een nieuw symbool voor Catalonië. Het gaat om een robuuste ezelsort uit de provincie Girona die op uitsterven staat wegens de introductie van zware landbouwmachines. In 2004 waren er twee jongens die, half serieus en half voor de grap, een autosticker maakten met een afbeelding van de ezel om zo de aandacht te vestigen op het uitsterven ervan. De afbeelding werd binnen een mum van tijd enorm populair en verscheen ook op T-shirts en petjes en dergelijke.

Nu wordt de ezel ook wel gebruikt als symbool voor het Catalaans nationalisme, als tegenhanger van de **Toro de Osborne**. Deze stier - die in eerste instantie gebruikt werd als promotie van het drankmerk - is uitgegroeid tot een mascotte van de Spaanse cultuur.

St. Joris en de draak

Sant Jordi

In het Catalaanse dorpje Montblanc leefde ooit een verschrikkelijke draak die bloedbaden veroorzaakte tussen het volk en het vee. Om het monster tot rust te brengen, werd eens in de zoveel tijd door middel van een loting een willekeurig iemand gekozen en aan hem geofferd. Op een dag trof dit lot de dochter van de koning. Zij zou geofferd worden aan de draak, ware het niet dat daar ineens een knappe, geharnaste ridder, Jordi, verscheen die de draak wist te doden. Uit het vergoten bloed groeide een rozenstruik met rode bloemen... aldus de lokale versie van de legende van Sant Jordi.

Sant Jordi wordt gevierd op 23 april en is de enige nationale Catalaanse feestdag waarop gewoon gewerkt wordt. Desalniettemin zien door heel Catalonië de straten rood van de rozen en zwart van de mensen. Op elke straathoek van elk dorp werden rozen verkocht en de straten worden opgeleukt met honderden boekenstands. Het is gewoonte dat de mannen voor de vrouwen een roos kopen en de vrouwen aan de mannen een boek cadeau doen. Er worden concerten gegeven en veel auteurs houden een signersessie.

Deze feestdag vindt zijn oorsprong in een mix van tradities en gewoontes uit verschillende tijdperken. Joris werd al vanaf de achtste eeuw aanbeden, maar is sinds 1456 de officiële patroonheilige van Catalonië.

De publieke kringdans "Sardana"

Sardana

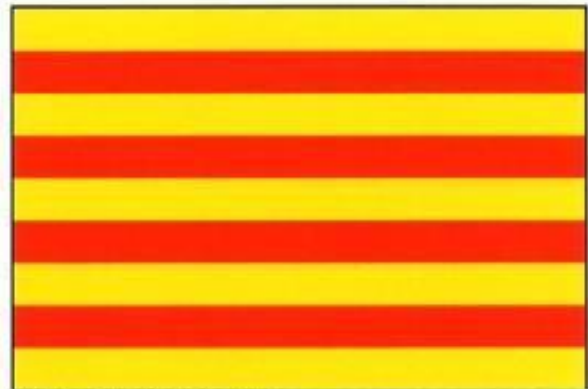
In de tijd dat Sicilië nog onder bewind van het Aragonees koninkrijk viel, namen de Catalanen van het eiland een dans mee naar huis en maakten er iets eigens van.

De sardana is een publieke kringdans, de mannen en vrouwen staan om en om, en houden elkaars handen vast. Je ziet ze tijdens dorps- en nationale feesten op alle pleinen verschijnen. Het is een vrij rustige, statische dans om naar te kijken. De beoefenaars kijken over het algemeen heel serieus, het sprankelt niet echt. Het lijkt daarom op het eerste gezicht bijzonder gemakkelijk en saai, maar achter de schijnbaar achteloze pasjes schuilen gecompliceerde regels. De begeleidende muziek wordt gespeeld door de *cobla*, een orkest dat twaalf instrumenten en elf leden telt. Vroeger waren de dansen vrij kort, maar sinds (Josep) Pep Ventura, een beroemd Catalaans musicus, in de negentiende eeuw de *tenora* introduceerde, is de sardana een stuk langer. Het hobo achtige blaasinstrument vormt het hart van de moderne *cobla*. Veel van de muziekstukken hebben ook tekst, maar er wordt zelden tot nooit gezongen bij de uitvoering van de dans. Je ziet trouwens vooral oudere mensen en kleine kinderen de sardana dansen, voor de oudere jeugd is het waarschijnlijk te oubollig,

Barcelona heeft iets met draken!!!!

Barcelonezen zijn er gek op om met alles en iedereen de draak te steken. Logisch, want Barcelona heeft iets met draken. Ze zijn op de gekste plekken te vinden. Er zijn er genoeg om een interessante "draken-tocht" door de stad te maken en een foto te maken van de onverwachte plaatsen

waar je wordt 'overvallen' door een Barcelonese draak. Een zeer bijzondere vindt u op de Ramblasboulevard nummer 82. Maar er zitten er ook onder het viaduct van een autoweg, op het dak van een herenhuis, aan de poort van een nonnenklooster, in de vorm van een roetsbaan op een kindertuin, op het binnenplein van een regeringsgebouw en natuurlijk aan de gevel van kerken. Ik zeg 'natuurlijk', want Barcelona's affaire met draken is ongetwijfeld een uitstulpsel van de katholieke traditie dat Sint Joris – Jordi, op z'n Catalaans – ooit een draak versloeg. Sant Jordi is de schutshelige van Catalonië en staat elders in de streek dus overal op, aan en in kerken afgebeeld, compleet met verslagen draak.

Vlag van Catalonië

De 'senyera'

De Catalaanse vlag bestaat uit vier horizontale, rode strepen (barres) op een gouden achtergrond en is de traditionele vlag van de graven van Barcelona. Ze wordt vermeld sinds de 13de eeuw.

De "quatre barras" (wapen Catalonië)

Volgens de legende deed Karel de Kale, koning der Franken, toen hij werd aangevallen door de Noormannen een beroep op, Wifredo el Velloso, die hem terstond te hulp snelde. Dankzij de moedige Wifredo behaalden zij de overwinning. De koning wilde uit dankbaarheid de Catalaanse graaf, wiens wonden nog bloedden van de strijd, een gunst verlenen. Wifredo vroeg hem wapens voor zijn schild. De koning drenkte vier vingers van zijn rechterhand in het bloed van de gewonde en tekende op het goudkleurige schild van de graaf de vier Catalaanse strepen.

El Barça: 'Més que un club'

Op 22 oktober 1899 plaatste Joan Gamper, een boekhouder van Zwitserse afkomst, een advertentie in de krant waarmee hij liefhebbers van het voetbal wilde samenbrengen, dat toen nog een tamelijk onbekende sport was in Spanje. Dertig dagen later kwamen twaalf jongeren samen in een sportzaal in Barcelona en richtten er de Fútbol Club Barcelona op. De belangrijkste club van de stad, had truitjes met blauwe en granaatrode streken. De supporters werden culés genoemd.

Het club-embleem van FC Barcelona

In het eerste stadion van FC Barcelona waren 6000 zitplaatsen, wat in die tijd tamelijk ongewoon was. In de loop van zijn geschiedenis beschikte Barça, zoals de club door alle Catalanen wordt genoemd, over de beste trainers en spelers van de wereld. De grootste rivaal van de club is Real Madrid. FC Barcelona behaalde vele kampioenstitels van de Liga, de UEFA-cup, en de Europacup.

De club is niet alleen verdienstelijk op het gebied van voetbal, ook andere afdelingen zoals basketbal, handbal en rolhockey genieten internationale faam.

Het prestige van FC Barcelona wordt dan ook samengevat in deze beroemde zin: **'això és més que un club' ('dit is meer dan een club')**. Het is inderdaad zo dat de club door zijn grote populariteit een sociaal fenomeen is geworden.

Johan Crujff

"Onze" Johan Crujff heeft voor de blaugranas (naar de clubkleuren blauw en gra-

naat) gespeeld ('73-'78) en is jarenlang trainer ('88-'96) geweest van het "Dream Team".

Crujff heeft in de Catalaanse harten een speciale plek veroverd, want FC Barcelona is niet zomaar een voetbalclub. Het was destijds een symbool anti-franquista (anti-Franco) en een van de weinige plaatsen waar de bevolking vrijuit Catalaans kon praten. Johan gaf zijn zoon de Catalaanse naam Jordi, ondanks dat de regering onder Franco Catalaanse namen verbood. Omdat de jongen een dubbele nationaliteit had, kon de functionaris van de burgerlijke stand niet anders doen dan de naam Johan Jordi Crujff officieel vast te leggen. Sinds de val van Franco is het politieke er een beetje vanaf, maar hoewel de Koninklijke familie haar openlijke steun aan Barça heeft betuigd, blijft de wedstrijd Real Madrid - FC Barcelona een zwaarbeladen klassieker. Overigens schetst de documentaire *En un momento dado* (Op een gegeven moment) een goed beeld van wat Crujff voor de Catalaanse bevolking heeft betekend.

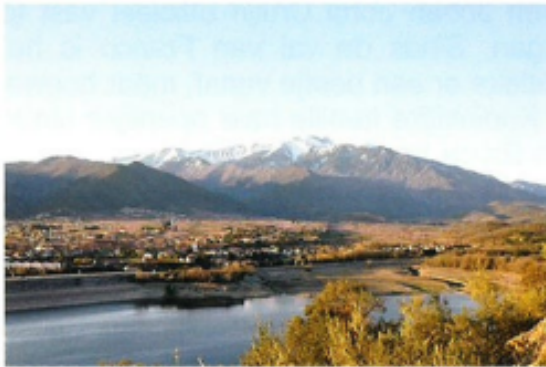
Toreador in gevecht met een stier

Het stierengevecht

Hét fiesta nacional is voor veel Spanjaarden, ondanks de toenemende concurrentie van minstens zo opwindende evenementen als de wekelijkse voetbalwedstrijden, nog steeds het stierengevecht. Of zoals men hier zegt: La corrida. Dit woord betekent letterlijk 'ren' en herinnert aan de gewoonte, die in sommige dorpen maar vooral in Pamplona nog standhoudt, om vechtstieren in draf door de straten van de stad te jagen naar de arena.

De tegenstanders van de corrida boekten in 2004 een kleine overwinning: de gemeenteraad van Barcelona nam een motie aan waarin werd vastgelegd dat men geen prijs meer stelde op het houden van stierengevechten. Een verbod kan echter alleen worden uitgevaardigd door de deelstaatregering van Catalonië. Het besluit om de stierengevechten in 2012 te verbieden werd op 28 juli 2010 genomen.

Over de oorsprong van het stierengevecht is weinig bekend. Tegenwoordig vinden corridas elke zomer bijna wekelijks plaats. Spanje telt ongeveer 350 arena's, verspreid over het gehele land.

Muntanyes del Canigo

Het Catalaanse lied Muntanyes del Canigo

Speciaal voor deze concertreis hebben we het Catalaanse volksliedje Muntanyes del Canigo ingestudeerd. Het lied verhaalt over een eenzame melancholische man in de Canigo bergen, die zittend bij een dode nachtegaal, droomt over zijn geliefde.

De Canigo bergen zijn een massief dat zich uitstrekt van Prades, in Frankrijk, tot in het noorden van Catalonië. Het passeert dus de Frans-Spaanse grens en vormt zo een verbinding tussen de Catalanen ten noorden en die ten zuiden van de Pyreneeën wonen. Het "oude" Catalonië dus.

Elk jaar in de nacht van 23 op 24 juni, wordt de Pic du Canigo, de hoogste top in het massief, 2784 m (zie foto) beklommen met brandende fakkels om op de top een groot "St Jansvuur" te ontsteken. De le-

gende zegt dat bij helder weer dat vuur in heel Catalonië te zien is.

Geldzaken

Pinnen kan bij alle banken waar je *Telebanco* ziet staan. De "blauwe" bank La Caixa, niet te verwarren met de "rode" La Caixa Catalunya, accepteert ook buitenlandse pinpassen. Een geldautomaat heet in het Spaans *cajero* en in het Catalaans *caixer*. Als je in een winkel of restaurant met creditcard wilt betalen, houd dan een identificatiebewijs en je pincode bij de hand.

Handige adressen & telefoonnummers

Noodnummer	112
Ambulance	061
Politie [Guàrdia Urbana]	062
Nationale politie	091
Brandweer	080

Nederlandse consulaat
Avenida Diagonal 601-4D, Barcelona
Tel: +34 933 635 420

Inwoners aantallen

Barcelona

Inwoners	1,6 miljoen
Met voorsteden	4,8 miljoen
Oppervlakte	100 km ²
Burgemeester	Jordi Hereu i Boher

Catalonië

Oppervlakte	32.000 km ²
Inwoners	7,5 miljoen
President	José Aguilera
Volkslied	Els Segadors

Spanje

Inwoners	47 miljoen
Oppervlakte	600.000 km ²
President	José-Luis Zapatero

Nederland

Inwoners	16,5 miljoen
Oppervlakte	41.528 km ²
Inwoners Breda	175.000

10. Dagprogramma

Datum	uur	Activiteit	Toelichting
vr. 17-09		REISDAG	
	06.30	Verzamelen	Schoolakkerplein
	07.00	Vertrek Bus	Schoolakkerplein
	18.00	Aankomst in Lyon Sud	Inchecken Hotel Mercure
zat. 18-08		REISDAG	
	08.00	Ontbijt	
	09.00	Vertrek uit Lyon Sud	Inleveren sleutels hotel Mercure
	17.00	Aankomst hotel Catalonië	Inchecken
zon. 19-09		CONCERTEN IN BARCELONA	Kathedraal Barcelona La Santa Eulalia Kerk Santa Maria del Pi Barri Gotic (oude stadscentrum)
	08.00	Ontbijt	
	09.00	Vertrek Hotel	Meenemen Lunchpakket smoking / wandelkostuum in kledinghoes
	10.00	Aankomst bij kathedraal	Koffiedrinken
	11.00	Inzingen	In kapel van de kloostertuin kledingzak weghangen Na inzingen klaar staan om onmiddellijk te kunnen opstellen
	12.00	Eucharistieviering	
	13.00	Wandeling naar Santa Maria del Pi	Kledingzak meenemen
	13.15	Aankomst	Omkleden in wandelkostuum.
	13.30	Lunch eigen gelegenheid	
		Vrije besteding Barri Gotic	Omkleden
	15.45	Verzamelen bij Santa Maria del Pi	Inzingen
	16.00	Inzingen	
	17.00	Concert in Santa Maria del Pi	
	19.00	Concert in La Mercè	
	20.15	Vertrek naar Hotel	
	21.00	Diner	
	ma. 20-09		MONTSERRAT
08.00		Ontbijt	Meenemen Lunchpakket Zangers in smoking Kledingzak met wandelkostuum meenemen
09.00		Vertrek naar Klooster Montserrat	
12.35		Concert in Basiliek	± 20min
--		Lunch	
15.00		Bezoek Cavas Freixenet	Beroemde champagnekelders
17.30		Vertrek bussen	
20.00	Diner in hotel		
di. 21-09		BEZOEK BARCELONA-GAUDI	
	08.00	Ontbijt	Lunchpakket meenemen
	09.30	Vertrek naar Montjuich	Bezichtiging
	--	Vertrek naar Parc Güell	Bezichtiging en concert 100 Zuilenzaal
	--	Lunch	In park
	13.00	Vertrek naar centrum	Met 4 stadsgidsen naar Plaça Cataluna, Sagrada Família, Casa Mila en La Rambla
	--	Vertrek naar hotel	
20.00	Diner		

Datum	uur	Activiteit	Toelichting
wo. 22-09			
BUSTOCHT OMGEVING			
	08.00	Ontbijt	
	09.00	Vertrek	Bezoek Middeleeuwse oude dorpen (1123 m. hoogte) Miniconcert in Kapel "El Far" Voor lunch wordt gezorgd
	17.00	Bezoek dorp Breda	Miniconcert op markt
	20.00	Diner in hotel	
don. 23-09			
VRIJE BESTEDING			
	08.00	Ontbijt	Lunchpakket meenemen
		Gehele dag	Facultatief bezoek: Barcelona / Girona
	12.30	Lunch hotel	Voor achterblijvers
	20.00	Diner en feestavond	
vr. 24-09			
REISDAG			
	08.00	Ontbijt	Lunchpakket meenemen EN
	09.00	Vertrek naar Frankrijk	SLEUTELS INLEVEREN
	--	Aankomst Lyon Sud- Mercure Hotel	
zat. 25-09			
REISDAG			
	08.00	Ontbijt	Lunchpakket meenemen EN
	09.00	Vertrek naar Nederland	SLEUTELS INLEVEREN
	18.00	Slotdiner	Restaurant "De Wissel" in Zundert
	21.17	Aankomst Breda	Schoolakkerplein

11. Concerten en repertoire

Eucharistieviering:

“Catedral de Santa Eulàlia” Barcelona

Datum: 19 september 2010, 12.00 uur.
Locatie: Kathedraal Barcelona
Uitvoering: Koor, begeleiding Joep Moonen
Dirigent: Hans de Wit
Werken: (Wijzigingen voorbehouden)

DEEL	BM NR	TITEL	COMPONIST	UITVOERING
Kyrie	204	Messe für Männerchor	Jos. Rheinberger	Koor, piano
Gloria	204	Messe für Männerchor	Jos. Rheinberger	Koor, piano
Offertorium	203	Popule meus	G.P. da Palestrina	a capella
Sanctus	204	Messe für Männerchor	Jos. Rheinberger	Koor, piano
Agnus Dei	204	Messe für Männerchor	Jos. Rheinberger	Koor, piano
Communie	188	Kolj Slawjen	D. Bortnjanski Arr. B. Larsov	a capella

Concert: “Església de Santa Maria del Pi” Barcelona

Datum: 19 september 2010, 17.00 uur.
Locatie: Iglesia Santa Maria del Pi Barcelona
Uitvoering: Koor, pianobegeleiding Joep Moonen
Dirigent: Hans de Wit
Werken: (Wijzigingen voorbehouden)

BM NR	TITEL	COMPONIST	UITVOERING
68	Welkomstgroet	W. Robert.	a capella
225	Gerusalem ("I Lombardi")	G. Verdi. Arr. W.Kloek	Koor, piano
254 B	Chor der Priester ("Die Zauberflöte")	W.A. Mozart.	Koor, piano
085	King all Glorious	G.M.Vail en G.Wesley	Koor, piano
	Piano Intermezzo		
084	Coro di schiavi ebrei Slavenkoor ("Nabucco")	G. Verdi.	Koor, piano
399	Lascia Ch'io pianga ("Rinaldo")	G.F. Händel.	Koor, piano
	Piano Intermezzo		
308 B	Tebe Poem	D. Bortnjanski	a capella
402	Soeliko	Latychev, S.	a capella
188	Kolj Slawjen	D. Bortnjanski Arr. B. Larsov	a capella
308A	Mnogaja Ljeta (solo HvdM)	D. Bortnjanski.	a capella
404	Muntanyes del Canigo	Catalaans volksliedje	a capella

Concert: "Església de la Mercè" Barcelona

Datum: 19 september 2010, 19.00 uur.
Locatie: Església de la Mercè Barcelona
Uitvoering: Koor; orgelbegeleiding Joep Moonen
Dirigent: Hans de Wit
Werken: (Wijzigingen voorbehouden)

DEEL	BM NR	TITEL	COMPONIST	UITVOERING
Intrede	308 B	Tebe Poem	D. Bortnjanski	a capella
Kyrie	204	Messe für Männerchor	Jos. Rheinberger	Koor, piano
Gloria	204	Messe für Männerchor	Jos. Rheinberger	Koor, piano
Offertorium	203	Popule meus	G.P. da Palestrina	a capella
Sanctus	204	Messe für Männerchor	Jos. Rheinberger	Koor, piano
Agnus Dei	204	Messe für Männerchor	Jos. Rheinberger	Koor, piano
Communie	188	Kolj Slawjen	D. Bortnjanski Arr. B. Larsov	a capella
Slotzang	085	King all Glorious	G.M.Vail en G.Wesley	Koor, piano

Concert: "Basílica Montserrat"

Datum: 20 september 2010
Locatie: Montserrat
Uitvoering: Koor a capella
Dirigent: Hans de Wit
Werken: (Wijzigingen voorbehouden)

BM NR	TITEL	COMPONIST	UITVOERING
68	Welkomstgroet	W. Robert.	a capella
154	Piet Hein	J.J. Viotta.	a capella
188	Kolj Slawjen	D. Bortnjanski Arr. B. Larsov	a capella
203	Popule meus	G.P. da Palestrina	a capella
228	Ave maris stella	P. Damiani	a capella
251	Pie Jesu Domine	N. Verhoeff	a capella
308 B	Tebe Poem	D. Bortnjanski	a capella
401	Santo	Tore. W. Aas Arr. H. de Wit	a capella
404	Muntanyes del Canigo	Catalaans lied	a capella

Concert: "Parc Güell"

Datum: 21 september 2010
Locatie: Parc Güell, Barcelona
Uitvoering: Koor a capella
Dirigent: Hans de Wit
Werken: (Wijzigingen voorbehouden)

BM NR	TITEL	COMPONIST	UITVOERING
68	Welkomstgroet	W. Robert.	a capella
144	Breda's Volkslied (Paarse Heide)	L de Moree - A. Smits v. Waesberge)	a capella
154	Piet Hein	J.J. Viotta.	a capella
308 B	Tebe Poem	D. Bortnjanski	a capella
402	Soeliko	Latychev, S.	a capella
308A	Mnogaja Ljeta	D. Bortnjanski.	a capella
404	Muntanyes del Canigo	Catalaans lied	a capella

Miniconcert: Capella "El Far"
Datum: 22 september 2010
Locatie: omgeving Girona Catalonië
Uitvoering: Koor a capella
Dirigent: Hans de Wit
Werken: (Wijzigingen voorbehouden)

BM NR	TITEL	COMPONIST	UITVOERING
68	Welkomstgroet	W. Robert.	a capella
154	Piet Hein	J.J. Viotta.	a capella
188	Kolj Slawjen	D. Bortnjanski Arr. B. Larsov	a capella
203	Popule meus	G.P. da Palestrina	a capella
228	Ave maris stella	P. Damiani	a capella
251	Pie Jesu Domine	N. Verhoeff	a capella
308 B	Tebe Poem	D. Bortnjanski	a capella
401	Santo	Tore. W. Aas Arr. H. de Wit	a capella
404	Muntanyes del Canigo	Catalaans lied	a capella

Miniconcert: "Op de markt van het dorp Breda"
Datum: 22 september 2010
Locatie: Breda, Catalonië
Uitvoering: Koor a capella
Dirigent: Hans de Wit
Werken: (Wijzigingen voorbehouden)

BM NR	TITEL	COMPONIST	UITVOERING
144	Breda's Volkslied (Paarse Heide)	L de Moree - A. Smits v. Waesberge)	a capella
154	Piet Hein	J.J. Viotta.	a capella
404	Muntanyes del Canigo	Catalaans lied	a capella

12. Fotowedstrijd

De reiscommissie heeft het voornemen om, net zoals na de Romereis, een paar maanden later een reünie voor alle deelnemers te organiseren. Om deze bijeenkomst tot een succes te maken vragen we u daarvoor uw mooiste foto's die tijdens de reis zijn gemaakt, opgeplakt mee te brengen, zodat we een overzichtstentoonstelling kunnen inrichten.

Een tweede programmaonderdeel voor die middag is een fotowedstrijd!!!!

Wie maakt de meest bijzondere of mooiste **foto van een draak** in Barcelona. In deze reisgids kunt u lezen dat Barcelona iets heeft met draken (zie pagina 23). Overal zijn ze te vinden in allerlei vormen. De meest bijzondere foto wordt met een prijs beloond. De datum van de reünie wordt ná de reis bekend gemaakt.

Een bijzondere draak!

Barcelona adéu!

Breda's Mannenkoor

